

spusele celor trei interlocutori, nici să le comentăm, în amănunte. Ne mulțumim să reproducem un crîmpei din discuția lor, pentru că — dincolo de unele divergențe circumscrise la anumite aspecte, parțiale, ale creației lui Shaw — el exprimă un punct de vedere comun interlocutorilor în cauză și arar întîlnit în cercurile „autorizate” ale teatrogrofiei occidentale.

Răspunzînd unei întrebări lansate de Hale în privința raportului dintre — cităm — „obiectivele mărturisit propagandistice” ale lui Shaw și prestigiul lui de dramaturg, Mankowitz observă următoarele: „Lor (acelor „obiective... etc. etc. — *n. red.*) le datorează el că este ceea ce este. După mine, unul, valoarea lui Shaw și interesul principal pe care-l stîrnește, izvorăsc din faptul că a fost un propagandist în domeniul teatrului. El a jucat un rol însemnat în maturizarea opiniei publice, făcînd ca ea să devină mai puțin barbară, mai civilizată, mai rațională, mai umană decît fusese înainte de a-și fi început Shaw activitatea de scriitor. Nu există contribuție mai de preț pe care un dramaturg sau vreun alt scriitor să o poată aduce la dezvoltarea societății”.

La aceasta, Clunes replică: „Eu, în orice caz, nu sînt partizanul teoriei curente, după care, cum se spune, cînd propagandistul intră pe ușă, artistul iese pe fereastră!”

Pentru ca Mankowitz să conchidă: „Așa e: fără marile lui obiective propagandistice, Shaw nu ar fi decît un farsor; lor le datorează marea lui însemnatate”.

Știri din . . .

U. R. S. S.

● În cadrul decadelor artei și culturii gruzine care a avut loc la Moscova în vara acestui an, Teatrul de Dramă „Rustaveli” a prezentat piesa *Boris Godunov* pe care a montat-o anume pentru acest prilej. Regia spectacolului este semnată de D. Aleksidze.

● Anul acesta, o nouă promoție de 18 actori și 14 regizori au absolvit cursurile Institutului de artă teatrală „A. V. Lunacearski” din Moscova. Cu prilejul examenului de diplomă, tinerii absolvenți au pre-

zentat spectacolele *Țarul Fedor Ivanovici*, *Livada cu vișini*, *Fata fără zestre* și *Steaua fără nume*.

● În cadrul spectacolelor prezentate cu prilejul festivalului „Primăvara teatrală a țărilor transcaucaziene”, teatrul Azizbekov din R.S.S. Azerbaidjană a prezentat în premieră comedia *Frumoasa din Șirvana* de Enver Mamedhan. Subiectul piesei este următorul:

În pofida faptului că colhoznicii azerbaidjeni au cultivat un nou soi de măr numit „Frumoasa din Șirvana” care prezintă numeroase calități în măsură să-i asigure o largă răspîndire în regiunile calde ale sudului, doi dintre colaboratorii institutului pomicol, Vahidov și Zakirov, ade-vărați birocrați ai muncii științifice, încearcă să impună un alt soi de măr obținut de academicianul Mudrov și în special recomandat în regiunile nordice. Împotriva celor doi birocrați luptă Telli, președinta unui colhoz, și tînărul agronom Șeida, fiul lui Zakirov. Telli îi acuză pe cei doi colaboratori ai institutului că-și irosesc timpul în cercetări inutile, nefolositoare și nelegate de necesitățile reale ale colhoznicilor. În ce-l privește pe Șeida, pe care să-și susțină dizertația de aspirant la Leningrad, el are curajul să renunțe la propria lui lucrare de dizertație, mai ales atunci cînd își dă seama că a folosit la întocmirea ei o serie de teze dogmatice — doborîte de practica vie — pentru a combate cu curaj falsele „autorități” științifice în rîndul cărora se numără și propriul său tată.

Piesa *Frumoasa din Șirvana* s-a bucurat de o caldă primire din partea spectatorilor festivalului „Primăvara teatrală a țărilor transcaucaziene”.

● Pentru noua stagiune teatrală, Teatrul Regional de Dramă din Moscova a reținut piesa *Oșkanovii* de M. Storojevo, Teatrul Armatei Sovietice piesa *Caravana* de I. Stock, M.H.A.T.-ul piesa *Jupiter se amuză* de A. Cronin, iar Teatrul Academic Mic piesa scriitoarei finlandeze Hella Vuoliki *Cuibul de piatră*.

● În ultimii ani a căpătat o deosebită amploare activitatea secției de teatru din cadrul Societății Unionale pentru relațiile culturale cu străinătatea. Astăzi, secția numără 150 de membri. Președintele secției este regizorul I. Zavadski, vicepreședinți: V. Barsova, I. Moiseev și P. Markov, iar secretari: G. Boiadjev și A. Saps.

Recent, G. Boiadjev i-a împărtășit unui corespondent al revistei „Teatr” câteva din obiectivele și realizările secției de teatru. „Activitatea noastră se îndreaptă spre două direcții, a spus el. Organizăm întâlniri între oamenii noștri de teatru și regizorii, artiștii și scenografuli care ne vizitează țara. Pe de altă parte, ne străduim să facem arta sovietică cunoscută în străinătate”.

● Teatrul de Satiră din Moscova a prezentat în premieră, puțină vreme înainte de închiderea stagiunii, piesa scriitorului italian Eduardo De Filippo *Minciuna are picioare lungi*, pe care o mențione și în repertoriul din stagiunea aceasta.

Franța

Trei regizori și anume: Roger Planchon, creatorul și animatorul formației de la Teatrul Comedia din Lyon, Roger Pauter și Sylvain Domm s-au unit într-o Asociație teatrală constituită după modelul fostului „Cartel” a lui Dullin, Baty, Jouvet și Pitoëff. Prin semnarea actului de asociație cei trei regizori se obligă să rezolve în comun problemele privind conducerea artistică și administrativă a celor trei formații artistice. Pe viitor, fiecare dintre ansambluri va juca succesiv la Paris, Lyon și în nordul Franței.

● Pentru a veni în ajutorul acelor care studiază istoria teatrului și dramaturgiei, la Sorbonna a fost inaugurat un ciclu de prelegeri privind următoarele probleme: „Regia”, „Muzica în teatru”, „Coregrafie”. Lecțiile sînt ținute de André Bol, Rolland Manuel și respectiv Serge Lifar.

● O nouă stagiune teatrală și-a început viața. Teatrele pariziene și-au anunțat în cea mai mare parte, planurile de repertoriu care, imprecise încă în ce privește cea de a doua jumătate a stagiunii, fixează cu certitudine orientarea și alegerea teatrelor pentru aceste ultime luni ale anului 1957. Ca și în anii precedenți, preferința multor teatre s-a îndreptat spre producția bulevardieră. Iată, spre exemplificare, câteva teme care-și vor găsi transpunerea și prelucrarea scenică pînă la 31 decembrie 1957: „pe bordul unei fregate se formează eternul triumfi” (*Inima sburătoare*, de Claude André Puget la Teatrul Antoine), sau „inima oscilează între trei” (*Inima mea oscilează* de Michel Duran la Teatrul Arts), „panele de cauciuc, deschid uneori drum

aventurii” (*Monsieur Masure* de Claude Magnier la Comédie Wagram).

Alături de acestea, descoperim însă în repertoriu și piese de valoare reală dintre care unele, deși aureolate de o faimă mondială, nu și-au găsit pînă acum locul pe afișul teatral francez. Ne referim la piesa *Vedere de pe pod* de Arthur Miller (la Antoine), dramatizarea după *Idiotul* de Dostoevski și *Ultima etapă* de E. M. Remarque (la Bruyère), *Jurnalul Annei Frank* (la Montparnasse — Gaston Baty), *Blestematele fantome* de Eduardo De Filippo (la Vieux Colombier).

Așadar, repertoriul de conținut este alcătuit, ca și în anii precedenți, tot pe seama dramaturgiei străine. Noua stagiune 1957—58 se deschide sub semnul aceluiași impas al dramaturgiei franceze care, de cîțiva ani, amenință întreaga mișcare teatrală franceză cu o criză de proporții neobișnuite.

Cît privește repertoriul clasic, el va fi prezent pe afișul noii stagiuni datorită Teatrului Național Popular (care deschide stagiunea cu *Fedra* lui Racine) și Comediei Franceze, sala Richelieu.

R. P. Bulgaria

● Teatrul popular de păpuși din Plovdiv a prezentat în premieră spectacolul *Guliver în țara piticilor*. Adaptarea scenică a cunoscutului roman a lui Jonathan Swift este semnată de E. Danko.

● Teatrul Tineretului din Sofia a prezentat un interesant spectacol *coupé* format din piesele *Rusalka* (primul tablou) și *Oaspetele de piatră* de A. S. Pușkin. Direcția de scenă a spectacolului aparține lui Boian Danovski și Ghertruda Lukanova.

S. U. A.

● Teatrul Lyceum din New-York a prezentat în premieră cunoscuta piesă a dramaturgului italian Eduardo De Filippo, *Filumena Marturano*, în timp ce teatrul Phoenix a montat *Omul cel bun din Se-zuan* de Bertolt Brecht.

● În peisajul mișcării teatrale din Statele Unite, un loc important revine activității diverselor ansambluri artistice ale universităților americane. Organizîndu-și activitatea artistică pe alte baze decît teatrele comerciale, formațiile studențești au

promovat în primul rând un repertoriu de calitate, date fiind obiectivele educative urmărite. Recent a avut loc a 12-a conferință anuală a Asociației Teatrale Educativ-Americane sub auspiciile căreia își desfășoară activitatea formațiile amatoare studențești. Cu acest prilej, președintele asociației, Frank M. Whiting a prezentat un raport în care a subliniat importanța activității teatrale studențești ca una din formele cele mai de seamă de educare a tineretului. „Teatrul, a spus el printre altele, are o uriașă și eficientă semnificație democratică, de bună seamă dacă spectacolul teatral este prezentat în condiții demne”.

R. Cehoslovacă

● Teatrul Realist Zdenek Nejedly din Praga a deschis noua stagiune cu reluarea piesei *Noapte bună*, *Patricia* de dramaturgul italian Aldo De Benedetti pe care a reprezentat-o în premieră cu puțin înainte de sfârșitul trecutei stagiuni.

● În incinta teatrului P. O. Hviezdoslav din Bratislava s-a desfășurat etapa preliminară a Concursului „Recolta teatrală 1957”, la care au luat parte majoritatea teatrelor din Slovacia. Comisia de selecționare a avut prilejul să vizioneze spectacole ca: *Maria Stuart* de Schiller (Teatrul din Zilina), *Fericirea furată* de J. Franko (Teatrul Ucrainean din Presov), *Antigona* de Sofocle (Teatrul Armatei din Martin) și altele.

● Înainte de închiderea stagiunii trecute teatrele pragheze au prezentat numeroase premiere, care sînt reluate în actuala stagiune. Dintre acestea reținem *Macbeth* de Shakespeare (Teatrul Realist Zdenek Nejedly), *Omul care aduce ploaie* de R. Nash (Teatrul Komorny), *Mariana Pineda* de Garcia Lorca (Teatrul Armatei Cehoslovace).

R. F. Germană

● Teatrul din Wuppertal a prezentat recent *Sfînta Ioana* de Bernard Shaw, rolul titular fiind interpretat de Käthe Rahlhels de la Berliner Ensemble. Presa din Republica Democrată Germană a salutat premiera teatrului din Wuppertal, considerînd-o drept unul din cele mai importante evenimente din viața artistică a Germaniei.

● Theater am Kurfürstendamm (Berlinul de vest) a dat un ciclu de spectacole la Londra. Repertoriul acestei scurte stagiuni — a cărei conducere artistică a fost asumată de O. F. Schuh — a cuprins *Philotas* de Lessing, *Ulciorul sfîrșit* de Kleist, două lucrări de Georg Büchner: *Leonce și Lena* și *Woyzeck*, iar din dramaturgia modernă (cea contemporană rămî-nind totuși ocolită), *Sonata stafilor* de Strindberg.

R. P. F. Iugoslavia

● Anul acesta, Teatrul de Dramă, din Belgrad sărbătorește zece ani de activitate. În răstimpul acestui deceniu, colectivul artistic al teatrului s-a impus ca unul dintre factorii de seamă ai mișcării teatrale, preocupat să îmbogățească repertoriul teatral atît cu lucrări ale dramaturgiei originale, cît și cu cele mai reprezentative piese ale repertoriului străin. Teatrul a deschis noua stagiune 1957—1958 în chip festiv, menit să omagieze a 40-a aniversare a Marii Revoluții din Octombrie cît și împlinirea unui deceniu de muncă pe frontul teatral.

Astfel, teatrul a montat piesa lui Vs. Vișnevski *Tragedia optimistă*.

Grecia

● Dramaturgii greci, și mai ales autorii de comedii și farse, au satirizat, nu o dată în piesele lor, o seamă de moravuri înapoiate, legate mai ales de viața familială, moravuri care mai dăinuie și astăzi în anumite pături ale populației. Spre sfârșitul stagiunii 1956/57, teatrul Burnelis din Atena a prezentat în premieră o nouă comedie datorită lui Alekos Sakellarios și K. Jannakopelos, doi dintre cei mai cunoscuți autori dramatici greci contemporani, care satirizează obiceiul potrivit căruia un frate este obligat să-și căsătorească sora mai mică și să-i dea o zestre viitorului cumnat. În piesa *Fanuris și zestre*, tânărul Fanuris, preocupat de faptul că sora lui se apropie de vîrsta de 30 de ani și a rămas nemăritată, se străduie din răsputeri să-i găsească un soț. După îndelungi căutări, el reușește să găsească un candidat la însurătoare care-i pretinde însă drept zestre o sumă pe care Fanuris n-ar fi în stare s-o strîngă niciodată. Desperarea ti-

nărului nu cunoaște margini. Tragicele lui frământări iau sfârșit prin intervenția unui *deus ex machina* încarnat în persoana unui căpitan de cursă lungă care, bătându-și joc de toate aceste prejudecăți, se va căsători cu tinăra fată, redându-i astfel lui Fanuris liniștea sufletească.

Folosind modalitățile farsei, cei doi autori greci satirizează virulent moravuri aparținând burgheziei și pe care unii oameni simpli și nevoiași le-au preluat fără discernământ, creindu-și din ele canoane de viață.

Cronicarul dramatic al ziarului *Acropolis*, observă că „piesa găsește un răsunet spontan în rindurile maselor populare”. Pe bună dreptate.

R. P. Polonă

● La Varșovia a început construcția noului edificiu al Teatrului de Operă și Balet. Construcția clădirii, prevăzută cu cele mai moderne instalații tehnice, va fi terminată în cursul anului 1961.

Anglia

● Cu prilejul conferinței anuale a Asociației Dramatice Naționale care s-a desfășurat cu câteva luni în urmă, Erik Jenkinson, vicepreședintele secției Nord-Est a Asociației, a declarat printre altele: „Oamenii spun că teatrul e în agonie, pe cale de a muri de moarte bună (desigur, Erik Jenkinson se referă la mult discutata problemă a concurenței cinematografului și televiziunii — *n. ns.*). Eu afirm că teatrul este pe cale de a fi asasinat de toți acești antreprenori care, în ultima vreme, prezintă numai piese imorale la care un bărbat nu-și poate duce soția sau familia”. Sarcina educării prin mijlocul teatrului, a afirmat el, a devenit astăzi o problemă socială, ceea ce obligă oamenii de teatru să privească cu mai multă seriozitate și responsabilitate mișcarea teatrală.

● Premiul anual al ziarului „Evening Standard” a fost atribuit pe anul 1956 actriței Peggy Ashcroft și actorului Paul Scofield.

R. P. Chineză

● Unul dintre eroii piesei *15.000 de monete*, de Ciju-Su Cen, este jucătorul de

cărți și hoțul Lou poreclit și „Șoarecele”. Acesta îl omoară pe măcelarul In Su, un bețiv înrăit, căruia îi fură 15.000 de galbeni. Bănuielele cad asupra fiicei adoptive a lui In Su, cit și asupra unei lucrătoare din casa măcelarului, pe nume Suina.

Cele două femei nevinovate sînt condamnate la moarte. Executarea pedepsei este incredințată lui Kuan Giun, important funcționar de stat, cunoscut pentru cinstea și dreptatea sa. Convins de nevinovăția celor două osîndite la moarte, el reușește, înfruntând mari greutăți, să amâne data execuției pentru a cîștiga timpul necesar efectuării unor cercetări în vederea prinderii adevăratului făptaș. Datorită perseverenței lui Kuan Giun, Lou este descoperit și arestat, iar cele două femei, puse în libertate.

Drama *15.000 de monete* a fost de curînd tradusă în limba rusă, în vederea reprezentării ei pe scenele teatrelor sovietice.

● Teatrul de copii din Pekin reprezintă cu deosebit succes piesa *Ma-Lan Lua*, o prelucrare după o vechiă legendă chineză. Micii spectatori ai teatrului care urmăresc peripețiile tinerilor îndrăgostiți Ma-Lan Lua și Sino Lan au prilejul să întîlnească, în desfășurarea spectacolului, numeroase animale, păsări, plante și ființe fantastice, care ajută celor doi tineri să învingă piedicile ce se ridică în calea fericirii lor.

Spania

● Politica reacționară a cercurilor guvernamentale spaniole își găsește deplina expresie și în domeniul teatrului. Ar fi suficient să cităm spre exemplificare tendința forurilor de răspundere de a reînvia tradițiile reacționare ale teatrului religios răspîndit în Spania mai ales în sec. XVII. Astfel, de curînd a luat ființă o formație teatrală care reprezintă pentru uzul turiștilor străini *Patimile domnului*. Spectacolele au loc zilnic în orașelul Olesa de Monsera, desfășurîndu-se după un program sui generis: dimineața între 10—12 este reprezentată o primă parte a cronicii biblice, iar după amiază între 3—6, partea a doua. Pentru a veni în întîmpinarea turiștilor, textele acestor mistere sînt traduse simultan în limbile franceză și engleză și transmise prin căști pe care spectatorii le pot obține

la cerere în schimbul unei taxe aprecia-bile.

Orientarea spre dramaturgia religioasă este caracteristică teatrelor profesioniste din-tre care doar teatrele Espaniol, Maria Guerreiro și Lara din Madrid sînt subven-ționate. Teatrul Espaniol a prezentat numai în ultimul timp piese ca *Rana luminoasă*, de Sagarr, în care eroul principal, un tînăr preot, se sacrifică pentru mîntuirea sufletelor părinților săi sau *Tereza de Hesus* de Markinje în care sînt prezentate epi-soade din viața unei sfinte. Alături de această dramaturgie, de nuanță liturgică, în repertoriul teatrelor profesioniste își găsesc locul și numeroase comedii, așa-zis „psi-hologice”. Una dintre acestea, *Podul sinu-cigașilor*, de Ruiz Iriarte, pledează pentru salvarea oamenilor prin sinucidere.

Repertoriul de conținut contemporan, străin și național, marele repertoriu clasic nu poate ajunge, în cea mai mare parte, la luminile rampei datorită rigorilor cenzurii.

Doar teatrele universitare își permit să încalce regulile statornicite și să reprezinte uneori lucrări dramatice valoroase.

Teatrul spaniol trece incontestabil prin-tr-una din cele mai negre perioade ale istoriei sale.

Turcia

● Opera Națională din Ankara a pre-zentat în premieră o lucrare inspirată de viața marelui pictor Van Gogh. Libretul extras din romanul lui Irving Stone este semnat de Orhan Asena, Aydın Gün, Bülent Sokutlu, iar muzica aparține lui Nevit Kodallı. Opera *Van Gogh* prezintă episoade din viața pictorului la Arles, Lon-dra și Etten.

Australia

● Australian Elizabethan Theatre Trust din Sidney, sub auspiciile căruia a fost reprezentată piesa *A 17-a păpușe* de R. Lawler, a dovedit în practică, că este ferm hotărît să sprijine dezvoltarea drama-turgiei naționale australiene și în același

timp, să consolideze începuturile unei acti-vități scenice permanente în Australia.

După succesul piesei lui R. Lawler, as-tăzi reprezentată pe scenele engleze și ame-ricane, Australian Elizabethan Theatre Trust, care dispune de o sală de teatru proprie, înregistrează o nouă victorie cu piesa *Ned Kelly* de Douglas Stewart. Poe-mul dramatic în versuri *Ned Kelly* evocă figura unuia din cei mai populari eroi aus-tralieni, Ned Kelly, care, asemenea haidu-cilor noștri, în fruntea unei cete de răz-vrățiți, ajută pe cei săraci.

Irlanda

● Mișcarea națională de eliberare a insuflat teatrului irlandez un nou avînt, în măsură să biruie numeroasele piedici ce se ridică în calea dezvoltării sale. Deși Gate Theatre din Dublin, unul dintre cele mai importante teatre irlandeze, a fost ne-voit să-și întrerupă activitatea, numeroase colective artistice înjghebate din inițiativa unor entuziaști actori continuă să joace de multe ori în săli amenajate ad-hoc, în pivnițele caselor, magazii, grajduri etc.

Am mai avut prilejul să consemnăm ac-tivitatea lui Globe Theatre, instalat în lo-calul unei societăți pentru distribuirea ga-zelor, cu sediul în vecinătatea Dublinului, sau a lui Pike Theatre care-și desfășoară activitatea într-o magazie; ambele formații se impun prin calitatea repertoriului și înaltul nivel artistic al spectacolelor lor.

O contribuție importantă la dezvoltarea mișcării teatrale naționale revine și ansam-blului condus de Anne Tendhirek din Gal-va. Amintita formație prezintă spec-tacolele sale în limba galilor.

În ultima vreme, s-au impus atenției spectacolele prezentate de actorul și regi-zorul Cyrill Kasak, un consecvent popu-larizator al operei lui O'Casey și Synge. Kasak își propune „să-l redea Irlandei pe Bernard Shaw”.

Toate aceste acțiuni menite să învioreze viața teatrală din Irlanda sînt întîmpinate cu multă căldură de spectatorii irlandezi, al căror interes pentru fenomenul teatral datează din cele mai vechi timpuri.